

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnina.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nepisani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vratice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o svobodnih ženitvah.

(Glas kmetskega človeka.)

Znano je, da so liberalni poslanci sklenoli ogromno število takih postav, ki so na veliko škodo in nesrečo ne samo posameznim krajem, marveč celi državi. Ena izmed teh je gotovo svobodna ženitev.

Prvič je vzrok, da se ljudje presilno, preštevilo množijo, da so tako rekoč eden drugemu že na poti, eden drugemu vsak zaslužek kar iz ust iztrgajo; veliko jih more silno pomankanje trpeti ali pa se izseljevati. Skoro na vsakem griči in količkaj pristopnem mestu vže kakšna raztrgana kočja stoji, v kateri je večidel revščina doma, a dobrih, imovitih posestnikov je pa čedalje manj. Ker je uže preveč ljudstva, pa premalo kruha, so začeli najlepše gozde posekavati in kopati, da si novo zemljišča napravijo; a na to se pa ne misli, s čim bomo črez nekoliko desetletij kurili? Premoga ni. Kje se bo vzal les za druge potrebne stvari? Pa pogledimo še nekatere druge žalostne nasledke svobodnih ženitev.

Skoro vsak se hoče oženiti, če tudi nima drugega, kakor pipo v žepu ali pa — „čik“ v zobeh. Toda kaj se zgodi? Mož težko prisluzene denarje v krčmi pri kupici „šnopsa“ zapravlja; nesrečna žena doma v rebrasti koči od srda in žalosti britke solze pretaka ter kolne svojo nesrečno osodo, razcapani in gladni otroci pa vekajo in prosijo za kruh, a ker ga ni, se pa navadijo beračije pa še „uzmanja“ ter izrastejo brez nravne odgoje, kakor divjaki.

Vidimo še drugo žalostno prikazen. Marsikteri razuzdani fantalin in nečimurna gizdava deklina že komaj čakata, da bi bila „zvezana“, a jedva gostija mine, se pa začneta sovražiti, prepirati, korobačiti, naposled gresta narazen.

Veliko je pa tudi takih ljudi, kateri nikakor niso sposobni ne za ženitev, ne za gospodarstvo, ker jim je božja previdnost le malo talentov odločila, vendar se pa hočejo na vsak način, po vsej sili „oteležiti“. A kako revni

in bedasti so potem otroci, koliko revščine in nerodnosti je pri taki hiši, to bi bilo odveč popisovati.

Zatoraj je pač srčno želeti, da bi se po postavnini poti zamogla svobodna ženitev zabraniti in sicer prvič vsem nemaničem, kateri itak komaj samo za sebe skrbijo, kako li potem še za ženo in polno kočjo otrok. Izvzeti bi naj bili, pridni, pošteni rokodelci. Potem onim, kateri nikakor niso sposobni za to. In slednjič istim, ki se pohujšljivo obnašajo, ki nikakor ne bojo pridni očetje ali matere.

Mladina, ktera ima malopridne, hudobne stariše, ktera v domači hiši ne vidi lepih zgledov in sliši namesto molitve le preklinjevanje, kreg in prepir, ktera se ne vzgoja na krščanski podlagi, postane hudobnejša, surovejša in bolj neotesana, kakor divjaki.

Ako bi torej ženitev zopet bila omejena in odvisna od srenjske ali ktere druge pravične oblasti, koliko manje bi bilo revščine, pa tudi hudobij. Občine bi ne imele toliko revežev za oskrbovati; gospodarji bi boljše izhajali, ker bi ložej dobili pridnih hlapcev in dekel, kateri jih toliko ne stanejo, kakor pa dninarji.

Vsak pametno misleč človek toraj lahko sprevidi, da nam je potrebno, kakor ribi vode, dobrih, modro-urejenih postav, ktere bi v resnici skrbele za gmotni in duševni blagor ljudstva, po katerih bi se sedajno neredno, žalostno družbinsko življenje zopet prav uredilo. Živa potreba je da bi se postavno zamoglo pot zastopiti svobodnim ženitvam; potem pa tudi gredemu vlačugarstvu, pijančevanju, zlasti pa nesrečnemu žganjepitju, ki je sedajni čas strahovita kuga za človeški rod.

D—č.

Zakaj Slovenci od notarjev slovenske juterne in druga imenitna pisma v slovenskem jeziku tirjajo?

Na to vprašanje ni težek odgovor. Juterna je prvo imenitno pismo, katero novi po-

sestnik napravi; v tej juterni je zabeleženo in zaznamovano celo premoženje, s katerim mladi posestnik začinja gospodariti; zaznamovane so tudi vsa bremena, koje bode imel nositi in trpeti. Do sedajnih časov so vsa taka velevažna pisma v strankam popolnoma nerazumljivem nemškem jeziku pisana bila.

Kaj se pa je s tem doseglo, in kaki sad je rodila ta nam neugodna nemška pisarija? Nasledki teh napak niso bili samo neugodni, temuč tudi žali Bog v mnogoterih in mnogoterih slučajih zelo pogubljivi; recimo ta slučaj: En posestnik prepoda svoje posestvo svojemu sinu, kateri se hoče ravnokar oženiti; prepodajatelj si razun gotovih denarjev to in drugo izgovori in stranke grejo k notarju, da naredijo juterno, oziroma prepodajno pismo.

Tam slovenska stranka izrazi željo. Nemški škric napiše in prebere potem to Slovincu nerazumljivo pisarijo. Sedaj k temu vsi prikimavljajo, ali nikdo ne vé kaj je zapisano.

No stranka ima v rokah juterno, oziroma nagodbo, katere ne razume in podobna je onemu bedaku, koji ne zna brati, ne pisati, v cerkvi iz čiste gizde z molitvenih bukvic pobožno moli, bukvice pa narobe drži.

Na take nerazumljiva pisma sledijo potem tožbe, ker ta pravi, da si je to in ono izgovoril, oni pa trdi, da so mu tisti in tisti gospod rekli, ka zahtevanje krivično, ker juterna, itd. pre drugače pravi. Sad vsega tega je potem prepir in tožbovanje, nasledno pa siromaštvo.

Mi ne bomo več v temi za pravico hodili, temuč klicali bomo od sedaj odločno: Gospodje priseženi c. kr. notarji, mi hočemo od Vas slovenske juterne, nagodbe itd., ker imamo pravico, to po cesarski postavi tirjati!

Kateri bode se pa sedaj takemu naravnemu in pravičnemu zahtevanju zoperstavljal, ta je naš nasprotnik in mi bomo se potrudili k drugemu gospodu, koji je naš prijatelj, saj bode ta tudi naš gotov denar vzel.

Nam so sledeči gospodje notarji znani, kateri slovenska pisma delajo: v Mariboru dr. Franc Radaj, v Celji Lovro Baš, v Sevnici Makso Veršec, v Šoštanji Kačič, v Ptuiju Ivan Schönwetter, v Ormoži dr. Ivan Geršak, v Ljutomeru Anton Šlamberger, katere gorko priporočamo.

A. G.

Gospodarske stvari.

Nekaj o hranjevanji sadja.

Ljudje semtertje tožijo: „letos ne velja sadje nič, o božiči bila so moja najlepša jabelka uže nagnjita“. Drugi tarnja: „moje sadje je uže velo in suho“. Tretji mrmra: „moje sadje se je navzelo neprijetnega okusa, nihče ga ne kupi“.

Tako bodo ljudje vsako leto toževali, če se ne poboljšajo in popustijo nekatere stare navade ter poprememo novega načina sadje hranjevati. Ta način je zelo priprost, kakor bi ga natura sama bila zaukazala. Najprvo je, da sadje o pravem času, potrgamo. Zastonj je sveži sad hranjevati, če pa ni dozorel. Nezreli sad začne kmalu v peških gnjiti, postane vel in se skrči v majhen klopčič. Na dalje moramo sadje opazno trgati, najbolje z roko. Res je, nekaterim trdnim zimskim jabelkom ne škoduje. Drugače pa je zastran žlahtnih, sočnatih jabelk in grušek. Tem škoduje najmanjše obtolčenje. Na najneznatnejši rani, katere še s prostim očesom ne opazimo, začne goba rasti t. j. gnjiti.

Zatem treba sad lepo razvrstiti in vsa slabejša, po črvih navrtana jabelka itd. odbrati ter jih pustimo 14 dni izhlapiti se. Zatem še le spravimo jih v shrambo, ki je največje važnosti pri vsem delu. Shramba bodi le srednje suha ter v njej enomerna temperatura 1—5° Reaumur. Zakaj nam jabelka v hišah ne ostanejo dolgo čvrsta? Prav zato ne, ker so hiše ali sobe ali presušne ali pretople ali se temperatura v njih prepogosto izpremenjava; kajti v presušnih sobah sad prehitro vel postane in se skrči, v pretoplih rado gnjuje in tretjem slučaju zmrzne. Veliko bolje shrambe za sad so kleti, zlasti če so dovolj globoke in če je dno pesek ali ilovica, ki vode ne prepušča.

Sedaj moramo še skrbeti, da ne bode v kleti pretoplo, premokro in nobenega prepiha; kajti te tri reči so največ krive, da se tudi v kleteh sad ne drži. Tudi drugih takšnih rečij, ki na gnjilobo delujejo, ne smemo v kleti trpeti. Niso pa sadjarji vsi enih mislij, je li v kleti bolje sad prosto po deskah razdevati ali v sode vložiti. Na deskah razloženo sadje zamoremo vsaki čas pregledovati in gnjili sadež odbirati. V sodih pa se dalje drži sadež, ker je uplivanje svetlobe in zraka precej zabranjeno.

Kdor po razloženem načinu ravna, ta bo sadje skoraj celo leto obranil sveže in sočnato ali za domačo porabo ali za prodavanje. Tako pričaka ceno, ki je dva- tri- petkrat večja od one jeseni. Marsikateri sadjar, ki se je modro držal razloženega načina sadje hranjevati, je sčasoma postal bogat mož.

Fail.

Brinove jagode.

Take bi ne smele v nobenem gospodarstvu manjkati, kajti so v mnogih boleznih preizvrstno zdravilo. V prvi vrsti ženejo prav močno na vodo in pri tem nikdar ne škodujejo. Zato se prav dobro kot zdravilo dajo rabiti v vseh vnjetjih na mehurju ali pa v primerljajih, v katerih se voda v prepičli meri izločuje. Včasih se izločuje gosta in sprejemajoča se voda in tudi v tem primerljaju so brinove jagode dobro

zdravilo. Ako bolena živina le s težavo vodo spušča, jej dostikrat brinove jagode polajšavo prinesejo. Pa ne samo na scala brinove jagode blagodejno vplivajo, sploh delujejo draživno na žlezne kože po celem truplu, zato se dajo tudi pri vseh katarjih po dihalnih in pljučnih boleznih dobro porabiti. Tudi na prebavne organe dobro delujejo in druga zdravila v njihovi moči podpirajo. S fenheljnom in kumino pomešane dajejo štupe, ki živini veselje do jedi in pijači budi in oživlja. Odraščenemu govedu se sme po 30—60 gramov te štupe po trikrat na dan najbolje na krmo potrošene ali pa v svaljkah podati.

Kako vzrejati mlada teleta?

Pri vzrejevanji mlade goveje živine se go-dijo še mnoge napačnosti, ki so dobremu vspehu srečne vzreje zelo na kvar. Marsikteri gove-darji puščajo teleta le 4 k večemu 6 do 8 ted-nov pri materi sesati, potem jih odstavijo in z drugo krmo in nekoliko zrnjem hranijo. Že-lodec mladih živinčet pa še ni sposoben trdo hrano popolnoma prekuhati in prebaviti; zato se pa potem ni čuditi, če teletom mlečno meso s kosti pade in večidel telet skumra in skuštra. Skumrano tele pa se nikdar več popolnoma ne popravi in zaostane daleč za svojo pravo vred-nostijo, ktero je po plemenu dobilo. V mnogih slučajih napade teleta tudi driska, ki včasih dolgo trpi in mnogo lepih živinčet vgonobi.

Ako govedar pa za to skrbi, da se teletu mlečno meso ohrani, tako se bode le redko-kedaj primerilo, da se mora tele zaklati. Mleko je v prvi vrsti teletovo, tako je to po naravi vstvarjeno. Krava ne postane zarad človeka novodojbná. Zakaj pa mlada praseta z vsem, kar je le koli pri rokah, gospodinje hranijo? Ali telečje meso ni toliko vredno, ko prasečje? V prejšnjih časih, ki je meso še dober kup bilo, in živinoreja še ni imela tolike veljave, kakor dan današnji, se je še smelo nekoliko bolj ne-marno v teletoreji postopati ali danas to ne gre več.

Teletom se ravno ne sme preveč mleka puščati — preveč tudi ni dobro — ali toliko se ga jim mora pustiti, da v rasti in razvitku napredujejo. S 6—8 tedni se smejo od matere proč vzeti, mora se jim še skozi nekoliko časa kravjega mleka od vimena v golidi piti dajati, dokler da so blizo četrť leta stari. To ni no-bena pretirana potrata, kajti potrošeno mleko nam teleta v obilni meri povrnejo. Od četrťtega tedna se jim sme tudi že nekoliko suhe mrve pokladati; žlahtno, dobro seno, nekoliko zdrob-ljenega ovsa, lanene prge in pivinih tropin. To je najprimernejša krma za mlada teleta. Po pivinih tropinah ali trebarjih le redkokdaj teleta drisko dobijo, jih dobro redijo in so sploh za teleta vse priporočbe vredni. Ko bi pa ven-

dar le driska pritisnila, se mora skrbeti, da se jim brž ko brž ustavi, kajti nobeno tele ne raste več, brž ko ga driska napade. S pri-prostimi domačimi zdravili se s početka da ve-liko pomagati. Tako jim vsak dan novo zleženo jajce, kavina žličica ribane krede, ali žlica po-vodene moke velikokrat popolnoma pomaga.

Jedna prvih potreb pa vspešne vzreje mlade goveje živine, kakor tudi vsake druge, je pa snaga. Lepa snaga je pol klaje. Potem se mora večkrat, najbolje vsaki dan gnoj iz hleva pokidati. Pri kmetih, kateri mislijo, da mora gnoj, če ima dober postati, po 3—4 dni pod živino ostati, in da mora vboga živina do kolen v lastnem blatu stati in se po njem va-ljati, se ni čuditi, če živino razne bolezni na-padajo. Tudi pri najboljši in obilniši klaji v takih razmerah živina ne more lepa biti.

Morda kdo ugovarja, da ne more dosti nastelje priskrbeti, ako se dan na dan gnoj izpod živine izkidava. Temu se da odpoma-gati, ako se vsakokrat slama in druga nastelj z vilami lepo proti jaslim porine, in ko se je hlev pokidal, zopet pod živino nazaj dene in še nekaj suhe nove nastelje primeša, se da snaž-nost in nastelj oboje v ozir jemati, prvo ohrani-ti in z drugo varčno ravnati. Največi krav-jeki se morajo dan na dan izpod živine pospra-viti. Kdor tako ravna, bode vendar težek in dober gnoj imel živina leži na suhi nastelji in ostaja zdrava in lepa.

Nadaljna potrebna reč je lepo in prijazno ravnanje z živino. Paziti je treba tudi na to, da se pri teletih ušji mrčes ne vgnjezdi in za-redi. Zato je dobro teleta tudi striči, v kar se poslužujejo konjskih škarij, t. j. škarij, s katerimi konje strižejo. Živinčeta dobijo svit-lejšo barvo in vidno prospevajo.

Hrana telet naj je do jednega leta tako močna, kolikor mogoče. Kdor tukaj skopuje, ta je na nepravem mestu varčen. Vsak, kdor mlado govejo živino vzreja, naj nikdar in ni-kakor ne skopuje s tako imenovano krepilno hrano. Živinčeta postanejo pri taki hrani bolj tenka, dobijo okrogel trebuh in za to tudi ni dobro mlada živinčeta z zeleno klajo krmiti. Govedar, ki na povedani način svojo živinico vzreja, bode tudi več veselja na ti stroki go-spodarstva doživel, on ji bode tudi od drugih strani več skrbi in pozornosti obračal in več dobička iz nje si naklanjal, kar mu bode po-magalo druge slabe dohodke s tem nadomestiti in si svoje stanje kolikor mogoče vzboljšati. Sploh je treba na živinorejo vso skrb in pozor-nost obračati.

Kako se nareja tekoči drevesni vosek.

Vzame se 8 kil kolofonija, 5 $\frac{1}{2}$ kil terpe-tinovca, 2 $\frac{1}{2}$ kil voska in 1 $\frac{1}{2}$ kilo loja. Vse to se pri rahlem ognji raztopi in dobro pre-

mešava. Pozneje se celo v mrzlo vodo dene in za pest debele kepe iz nje jemljo in tako dolgo gnetejo, da vsaka rujavo barvo izgubi. Dobro prekuhani drevesni vosek ima prsteno žolto barvo.

Miši pokončati se priporoča žveplovi ogleneec. Napravijo se drobne kroglice iz časniškega papirja in potem z imenovano tekočino napojijo. Take kroglice se v mišje lukne spustijo in te zateptajo. Miši se potem v luknjah zadušijo. V Ameriki se to sredstvo proti skržekom, zemeljskim vevericam, kuničem i. dr. z najboljšim vspehom porablja.

Sejmi. 17. jan. Kapela nad Brežicami, sv. Peter pri Radgoni, Petrovče, Tilmič pri Lipnici, 20. jan. Ernauf, Rodinsko, sv. Lenart, 21. jan. Teharje, 22. jan. Mozirje, 34. jan. Koprivnica, 25. jan. Studenice.

Dopisi.

Iz Maribora. Katoliška družba tukajšnjih gospá vsako leto nekaj stori o Božiči za ubogo deco; a letos je posebno srečo imela; nabrala je 352 fl. 52 kr. in z denarjem pri šolskih sestrah priredila lepo božičnico; 204 šolske deklice in 6 drugih sirot bilo je obdarovanih, za kar gre hvala pridnim gospám in blagim darovnikom. — Stari „kreisamt“ so danes po javni licitaciji prodavali, kupil ga je g. baron Goedel za 26.000 fl. Kaj bo s 4600 fl., katerih dr. Schmiderer ni iztirjal iz Seidelna, to se ne vé. — V Selnici bil je velik požar, kakor smo uže poročali. Sedaj dolžijo kočarja Jurija Lorbeka, da je baje od hrame užgal; mož je 47 let star, poln osepníčastih peg v lici, nosi rudečo brado in je iz Selnice zbeignol; žandarji ga iščejo.

Od sv. Martina na Pohorji. (Sad nemško-liberalnega ščuvanja.) IV. Tožbo zoper vrla žandarja odpošlje Anton Vrečko takoj v dveh prepisih, prvi c. kr. okrajnemu glavarju baronu Heinu, drugi c. k. ministerstvu za deželno brambo. V tožbi pravi, da sta žandarja brez vsega uzroka kot divja zverina napala Stefana Vrečkota in ga strašno mučila in davila, dalje sta žandarja pri sv. Martinu se vina napila, katero sta sama kupila in še drugi jima ponudili, ter se upijanila. Zaukazana stroga preiskava je pa pokazala, da je vse to bilo hudobno zlagano, zlasti je Ant. Vrečko sam bil, ki je po Antoni Tergleci žandarjema ponudil 1 liter vina, pa se ga niti dotakniti nista hotela. Mej preiskavo sta Štefan in Janez Vrečko bila izpuščena pa dobljeno svobodo porabila proti raznim pričam, naj bi svoje izpovedi pred sodnijo preklicale, ter sta pri tej priliki marsikaj obetala pa tudi grozila. (Dalje prihodnjič.)

Iz Ptuja. Pri prvi odborovi seji „Slovenskega pevskega društva“ so se enoglasno izvolili: G. Stanko Pirnat predsednik, dr. Franjo Gross podpredsednik, Ivan Stergar denarničar, Tomaž Romih arhivar in Tone Porekar tajnik. Zunanji odborniki in namestniki so bili že naznanjeni. Poverjenikov se je na razne okraje izvolilo 54, katerim se bode ta sklep pismeno naznanil. Za kapelnika se je začasno izvolil g. Jože Steinberger, učitelj glasbe in čitalnični pevovodja v Ptuiju. Prihodnji veliki pevski zbor bode letošnje jesen v Celji. Pesmi se bode v kratkem določile in potem razposlale. Treba je tedaj, da se udje, ki še hočejo to blago podjetje podpirati, o pravem času oglašè Omeniti je, da je od prvega pevskega zbora v Mariboru priraslo že nad 50 novih udov. Pustni čas je za nabiranje udov še primerno porabiti.

Iz Ptuja. Tukaj imamo dva trgovca, katerih zibela je v savinjski dolini tekla, namreč gg. Kolenca in Sadnika. Oba sta huda protivnika slovenskega naroda. G. Kolenc je najgorkejši podpiratelj nemškega šulvereina, v njegovi štacuni dobijo že otroci znake z nemškimi barvami na prsi priprežene. G. Sadnik pa denarno ta šulverein podpira; on sicer pravi, da je Slovenec, da pa zatega delj na strani te stranke ne stoji, ker ta stranka z duhovniki drži, in je tedaj klerikalna. Ta izgovor je vendar pišivi, ker ko so predlanskim namerali v Celji nek velikansk nemški shod imeti, je ta gospod precejšnjo svoto žrtvoval, akoravno to ni za mešnike šlo; tudi nemški šulverein podpira on za se in njegova gospa še posebej; tudi pri volitvah v deželni zbor, in v okrajni zastop je pogumno proti Slovencem glasoval za prenapeto nemško stranko. Naj ga tedaj gospodje duhovniki, kateri radi v njegovi štacuni kupujejo, enkrat na to nedoslednost opozorijo.

Od sv. Vrbanja blizu Ptuja Pretečeno nedeljo sem prišel k štacunarju v Ptuj, da bi si tam nekaj obleke za zimo kupil, ali kaj zapazim pri bledem vatlarji (lodendienarji)? Zavratnik ali „holspintele“, ktereja je za svoj tenki vrat privezan imel, je iz samih prajzovskih barv (rudeče, črno in žolto) zešit imel. Ko to zapazim, skimam z glavo, in odidem ne da bi kaj kupil, saj še so v Ptuiju tudi taki štacunarji, koji se nas kmetov ne norčujejo. Šel sem na to v štacuno gospoda Muršec-a Živkovega, kjer sem pošteno sprejet bil in tudi vse kar sem želel, za dober kup dobil. Vsled te skušnje pa rečem, da v svojem življenji ne grem več v tako štacuno, v kateri se z ubogih Slovencev norčujejo in katere gospodar zoper nas rogovili in črno-rudeče žolte „holspintelce“ ima.

Od sv. Bolfanka v ljutomerskih gor. Due 5. t. m. šel je viničar Boštjan Tučič s svojim sinom in še enim pomagačem v jutro v

gozd drva sekati. Dečka sta podirala veliko bukev, a oče je stal na strani v grmovji, ne sluteč, da bo se drevo podrlo, in glej ta trenotek se bukev podere, debela svrž nesrečniku glavó prebije, mu polomi obe roki in eno nogo, da se je takoj mrtev zgrudil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Znale resolucije Slovenskega društva so pri Slovencih, Hrvatih, Nemcih in Italijanah vzbudile nekšno pozornost, znamenje, da vendar misel o „jugoslovanskem klubu“ v državnem zboru prihodnjem zasluži prevdarka. — Nemški liberalci tolažijo se, da ministerstvo Taaffejevo razpada, a zopet so za eno laž bogatejši. — Koroški Slovenci pogrešajo narodnih advokatov in notarjev, duhovščina, nekaj učiteljev in kmetov itd. bije težki boj za obstanek slovenstva na Koroškem, toda častno. — Gornje-avstrijski konservativci se uže pripravljajo na volitve v državni zbor. — Zopet prejeli so na Dunaji liberalca goljufa, nekega Nadererja, mož je baje izneveril „samo 10.000 fl. — Grof Koronini je v Gorici poročal o svojem delovanju v državnem zboru in povdarjal potrebo italijanske univerze v Trstu ali saj pravoslovne akademije. — Vogerski minister Tisza, kalvinski papež imenovan, išče škofo pridobiti za preosnovno gosposke zbornice, Donavu namerava v 12 letih strugo popraviti, stroškov bi bilo 15 milijonov. — Kakor liberalnim Nemcem pišejo novine tudi Madjarom zvečinoma Judi z navadno drznostjo; slednji začeli so sedaj napadati največjega domoljuba hrvatskega, škofa Strossmajerja; proglašajo ga za sovražnika vogerskej državi, zahtevajo, naj ga vlada odstavi in izžene ali v kakšen samostan zapre. V Zagrebu pa preganjajo nezavisne časnike, tako je urednik Pozorjev na 7 mesecev v ječo obsojen. To bode slab sad rodilo, kar je razjarjeni Starčević celo v deželnem zboru izjavil, češ, da naj Madjari pazijo ter v svojej ošabnosti ne prezirajo Slavjanov! — Vogerski Rumuni zahtevajo rumunsko univerzo ali vseučilišče; Madjari jim nje gotove ne dovolijo kmalu. V Bosni in Hercegovini se pa marljivo nemči in madjari.

Vnanje države. Nemški izseljenci so se uže v Afriki sprli z zamorci in je v Kamerun trebalo dveh vojnih ladjij poslati, da nezadovoljne črne reveže postreljati pomagata; v Novi-Seelandiji pa so nemški naseljenci od divjakov bili premagani. — Italijani tudi iščejo kaj od Afrike pograbit, 12.000 mož odpelje se v Asad ob Rudečem morji, tudi čujemo, da bodejo Italijani pomagali Angležem prodirati v Hartum, za to uslugo smejo vzeti Suakim in Masavo. — Francozi dobili so novega vojnega ministra, ki je sklenol 20.000 vojakov nad Kitajce poslati.

— Slovanski Bolgari bodo 1000letnico sv. Metoda sami in slovesno obhajali, knez se udeleži svečanosti; bolgarska knježevina šteje čez dva milijona duš. — Čerkesi zopet divjajo v Mali Aziji in Carigradu, da se jih sam turški sultan boji. — V Odesi so ruski Judi se uprli policajem pa o d vojakov bili užugani. — Nemški cesar 88letni Viljelm tako boleha, da se malo iz postelje upa. Nemški državni poslanci hočejo borzo obdačiti in bogate Jude navrtati, vsi liberalci solze točijo. — Zavoljo potresov je na Španskem iz pokrajine Granadske pobegnolo 40.000 ljudi; revščina je velika.

Za poduk in kratek čas.

Od Pohorja do Adrije.

Bilo je dne 28. decembra 1884, ko se zdrdam, ali odle vlečem do železniške postaje na Velki, kajti dva konja sta nas treh na sankah komaj vlekla. Snežilo je prav na debelo. Pa to nič ni delo meni, ker bil sem v menčikov zavít s kapuco čez glavo. Mnogotere misli so mi rojile po glavi; izmej vseh najljubša mi je bila ona, da za nekoliko dni spred oči zgubim pohorske trdnjave in bodem gledal tam za morjem visoke mestne palače. Kmalo prisopiha železniški hlaпон in odnese proti Šentlorenčki postaji, v resnici pa me zanese v zamete. Imeli smo tamkaj srečo čakati dve uri na vožnjo. Med potniki čujem zabavljice na služevne ljudi. Tako se od Brezna do Maribora vozarimo štiri ure. Moral sem potem še čakati dunajskega poštnega vlaka do ednajstih. Vstopivši v „restavracijo“ sedem za okroglo mizo, ukažem prnesti večerje, katero zalivam s penasto pivo. Lahko bi tu naslikal kako podobo iz Mariborskega mestnega življenja, pa opustim.

Dakle prepustivši meščane samim sebi, se vojskujem prvokrat v svojem življenji z mestnim „biftekom“. Dokončavši vojsko se poravnava z natakajem, na to se podam v čakalnico. Računil sem pa tako: sedaj od 1/2 12. ure mirno počivaš in spiš, kar se da na goli deski. A pravijo, človek obrača, Bog pa obrne, moj načrt pa je obrnil Franc Ahac okrajni naddesetnik. Ravno se potisnem v kotiček kupeja, ko mi se za petami prekopicava in za mano prikobaca mal, čokast, vojak, in za njim petôrica vojaških uniform. Zbaše se na kupejeva tla. Sedaj se prične poslovljanje, da me je vže jela glava boleti. Videl sem, da mi naddesetnik, muhasti Ahac, za to noč spanje vzame. Naj bo, simislim, zato ga ne grem tožit. Ahac pa ugledavši mojo duhovski uniformirano malenkost se hlastno k meni pritisne, kakti k staremu kolegi. Vname se preživa govornica mej nama; lahko bi celo brošurico najnih pomenkov spisal. Zapišem tu samo dve strani najnega

razgovora, drugo prekobucnem v reko pozabljivosti. Prva stran zadeva glavnega urednika „Slov. Gosp.“, druga pa naj opiše krive in čudne nazore meni nepozabljivega žlobodrača.

On je rodom Čeh, zna slovenski, preživel 9 let v Mariboru, sedaj pa gre na Dolenjsko-kranjsko v Černomel za c. k. okrajnega nad-desetnika ta Ahac Francel. Eno pa drugo govoreča dospeva do narodnega stališča. Prične se ta-le dogovor.

Vojaški Francel: „Vam povem z eno besedo, g. Gregorčec je v vedni nevarnosti, še po ulicah ne sme iti, drugače je tepen. [No, preti-tilo se je, a ne storilo in sedaj žugača sodnija preobrača. Ured.] Slabejega življenja mimo nje-govega ga ni. Pa tudi je brez časti in veljave.“

Duhovski Francelj: „Kako? Menite, ker slovenski časopis ureduje? „Da“, odgovori on, doktor Gregorec je vsemu slovenskemu gibanju kriv. Umete me, od tega praskanja med Slo-venci in nemčurji kmet nima nikakega haska. Verjemite mi.

Vi pravite na to, odgovorim, da kmet in priprosto ljudstva nima nijenega dobička od narodne borbe. Jaz nasproti dopričam: veliko ga ima, kar vam kmalu dokažem.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 3. Vprašanja in odgovori: Jaka: ktera krepost je Slovincem najbolj potrebna? Miha: potrpežljivost. — Miha: zakaj imajo ne-kateri trgovci tako radi nemške napise? Jaka: ker Slovenci tudi brez napisa vejo, kje se pro-daja slabo blago. — Jaka: kako se imenuje nemškutar, če si lasé odstriže? Miha: potem se imenuje: nemčur. Jurij s pušo.

Razne stvari.

(Imenovanje.) Č. g. dr. Janez Križanič imenovan je za kanonika stolnega kapitela mariborskega; dne 12. t. m. bil je slovesno in-staliran ter se preseli iz duhovšnice v kapitel-ska stanovanja.

(Ormoške volitve) so se slabo vršile za Slovence, ti so uže v 3. redu propali, a proti postopanju volilne komisije ugovor vložili.

(Deželni odbor) štajerski ne pusti žan-darjev prestaviti iz Doberne v Vojnik, v Sla-tini da hodišče popravljati s 1520 fl.

(Na graškem vseučilišču) bilo je lani vpisanih 996 dijakov, med temi 335 Štajercev. 65 Korošcev, 34 Kranjcev, 25 Tržačanov, 17 Goričanov, 82 Dalmatincev, 67 Hrvatov, 33 Istrijanov, 35 Čehov, 30 Moravcev, 5 Šlezakov, 2 Bukovince, 14 Galičanov, 1 Rus, 1 Črnogorec, 1 Heregovac, 1 Bolgar. Po veroizpovedanji: 885 katolikov, 38 pravoslavnikov, 45 protestan-tov, 15 judov, 1 Turek in 3 brezverca.

(Preč. g. dr. Nemeč) profesor cerkve-nega prava v Celovci je izdal velezanimivo knjigo: „Die Pfarrkonkurs-Prüfungen“. Dobiti je v tiskarni sv. Mohorjeve družbe. Cena 50 kr. Več v Cerkveni prilogi.

(Nek Istrijan) je 60.000 fl. daroval, da se za Istrijo ustanovi kmetijska šola.

(Umr) je na Vogerskem št. Martenski veliki opat Kruesz.

(V Varaždinu) začel je izhajati nov list: „Varaždinski glasnik“; ureduje ga gosp. Vezič.

(Menjice s slovenskim tiskom) so nam obečane, pa videti jih še ni, saj v Ptuji ne, kder tudi poštar ne mara za slovensko-nemške tiskovine.

(Glavač kranjskih šulvereinar-jev) nek Wawrečka se je ustrelil v Ljubljani; dolžijo ga, da je 240 fl. izneveril.

(Gornjegrajske čitalnice) novi od-bor je tako sestavljen, da so gospodje: dekan Potočnik, predsednik, notar Detiček, namestnik in denarničar učitelj Spende, tajnik, dr. Voušek, B. Wolf, J. Kranjc, F. Lončar, F. Prislan, odborniki.

(Kmetijski prijatelj) advokat Glantsch-nigg je dne 25. sept. 1884. proti jednemu po-sestniku vložil 22 eksekutivnih dražeb in 8 dni prej samo 20. torej 42 vkup, kot advokat celjske „šparkase“ je vložil proti jednemu dolžniku 3 tožbe, 3 eksekutivne rubeže zemljišča, tri rubeže premakljivega blaga in 3 eksekutivne sekvestracije. „Slov. Narod“.

(Ptujška kmetijska podružnica) ima 22. t. m. v Murščevevi gostilni v Ptuji ob 10 uri predpoldan glavni zbor. Ker se bode o hmeljtarstvu in o drugih rečeh govorilo, želeti je velike udeležbe. Vstop je tudi neudom prost.

(Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo) za Spod. Štajer“ si dovoljuje svoje p. n. ude in poverjenike prijazno opom-niti, da blagovolijo društvenino za pretečeno leto doposlati — kdor še do sedaj tega ni storil — blagajniku gosp. Francu Praunseis-u, veleposestniku v Št. Jurji ob južni železnici.

(Nova skladba.) Dr. B. Ipavic uglasbil je v srce segajoče besede Gorazdove, v 1. štev. „Ljub. Zvona“ priobčene pesmi „Mi vstajamo, mi vstajamo!“ ter skladbo poklonil „Slovensk. pevskemu društvu v Ptuji. Društvenikom „Slovenskega pevskega društva“ bode se skladba razposlala, kakor hitro bodo sekirice gotove. Ptujski društveniki se že učijo to skladbo in jo bodo najbrže pri koncertu 2. fe-bruvarja peli.

(Ljudske knjižnice) izišel je v Leo-novej tiskarni 1. snopič, ki objavlja povest: Mladi Ladis. Drugi snopič prinese izvirno po-vest: „Zlata vas“ po bivšem slovenskem pes-niku Malavašiči predelana.

(Stolno cerkvo) našo pride g. Wolf iz Gradca ogledovat, vse je radovedno, kaj bo ta stavbar rekel.

(Železniško progo) maribor-ptujsko je južna železnica graditi dolžna pa ne stori, bo treba trkati s peticijami.

(V Podčetrtku) so Katri Žagarjevej tatje ukradli 75 fl. v bankovcih.

(V Konjicah) Slovenci pri volitvi v občinski zastop niso zmagali.

(Hmelja) v Nürnbergu malo prodajo, najbolj prima-robo.

(V Razvanjsko šolo) šulvereinsko vphanih je baje 110 učencev, šulverein jim je dal za 200 fl. nemških knjig.

(Mahrenberški Lešnik) je učitelja g. Mejovška opsoval, a za to pri sodnji bil obsojen. Celska „vahterca“ kliče sedaj deželni šolski svet na pomoč zoper učitelja branečega svojo čast. Tako je na slovenskih tleh.

(V Ptuji) v Volkovi krčmi sta Lud. Brežiču 101 fl. ukradla Val. Horvat in Alojz Osojnik, sedaj sta obsojena, prvi na 3 mesece, drugi na 6 tednov zapora.

(Trapisti) kupili so zemljo in razvaline nekdanjega kartuzijanskega samostana v Žicah pri Konjicah. Meseca marca prišlo jih bode 19 tjakaj in pričelo se bode zidanje in popravljanje.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: Vošnjak 18 gld., (ustavn. in letn. dopl.), Šijanec Anton 12 gld., Valencak 8 gld., Godina 2 gld., Gat Pavl 2 gld., Mavčič 2 gld., Ilešič, Gabero Martin, Jan Fr., Urek, Jaric, Černenšek, Erjavec, Kukovič Bl. po 1 gold.

(Spremembe v Lav. škofiji.) Č. g. dr. M. Napotnik postal je podvodja v duhovščini, č. g. Fr. Feuš, profesor bogoslovja stare zaveze; umrl je č. g. Franc Jan, provizor v Preborjah, 48 let star.

Listnica uredništva: Dopisi iz Celja, Bizeljskega, Pasje vasi, itd. prihodnjič. G. R. v V., če so se res brvi pometovale in tesar res v nedeljo tesaril, kakor sami pritrdujete, ne moremo pomagati. Iz Globokega dohajajo nasprotujoča si sporočila in toraj ni mogoče, da jih potiskamo. G. Ž. v Zagrebn, bi prišlo do tožbe, razpoložite z rokopisom.

Loterijne številke:

V Gradci 10. januarja 1885: 60, 22, 24, 54, 62
Na Dunaji „ „ 32, 56, 79, 71, 23
Prihodnje srečkanje: 24. januarja 1885.

J. Denzeln-ova tovarna

kupuje

Hrastova debla

do metra debela, 1-3

Razglas.

Dne 30. januarja ob 10. uri dopoldne bo vstavbeni pisarni c. k. glavarstva v Mariboru zmanjševalna dražba za pokrivanje in popravljanje turna in cerkvene strehe farne cerkve sv. Lenarta v slov. goricah.

Vsled proračuna je kleparsko delo na stolpu cenjeno na 1497 fl. 30 kr., zidarsko na cerkveni strehi 84 fl.

Vsled pogojev mora vsak ponudnik pred ponudbo 10 % vadija vložiti.

Črteži in pogoji so ob uradnih urah v stavbeni pisarni glavarstva na ogled.

C. kr. glavar:
Hein.

Učiteljska služba

na trirazrednici v **Cirkovcah**, IV. placilnega razreda je izpraznjena. Prosilci, nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošnje do 15. februarja 1885 pri krajnem šol. svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuji
dne 2. januarja 1885.

2-3

Predsednik:
Premenstein.

V Jan. Leon-ovi tiskarni

je izišla:

„Ljudska knjižnica“.

II. snopič, ki obsega 4 tiskane pole, je prinesel pripovedko:

„Zlata vas“.

„Ljudska knjižnica“ velja za četrto leta 48 kr., za pol leta 90 kr., za celo leto 1 fl. 70 kr.
Pojedini snopiči veljajo 6 kr. s poštnino vred 8 kr.

Tretji snopič pride konci meseca januarja na svetlo.

Zgubil!

je nek voznik te dni, na cesti od sv. Marjete pri Pesnici, do sv. Lenarta 6 klobučkov cukra z enim malim sodom vred.

Pošteni najditelj tega blaga dobi svojo najdenino (Finderlohn) po znesku blaga plačano.

Kdor o tem kaj vé, naj naznani **Jož. Friš-u**, trgovcu pri sv. Trojici v slov. goricah.

Opazka! P. n. čitatelje „Slov. Gospodarja“ tega okraja posebno opozorim, če kar zvedó.

2-2

Ponudba.

Pod jako ugodnimi pogoji se brez odloga daje v najem štacuna za malo trgovino in kovačnica z enim ognjem, oboje tik okrajne ceste blizu farne. Več pové M. Vranjapeč pošta Velenje. Vprašanju naj se priloži marka za odgovor.

Služba organista in mežnarja

se odda pri farni cerkvi sv. Mihela pri Šoštarnji. Prošniki se imajo do 1. sušca osebno oglašiti pri cerkvenem predstojništvu ter svojo spretnost na orglah in v petji dokazati.

Božidar Poglšek,

2-3

župnik.

Najnovejši

HITRI RAČUNAR

v katerem se

iznesek vsakoršne kupčije

vže izračunjeno najde, se dobiva v

J. Leon-ovi tiskarni

v Mariboru

Šolska ulica 2.

FRANC SWATY,

Ukoristitev vinskih ostankov, fabrika žganic, likere, Franz-žganice in kognaka

v Mariboru.

Fabrika: v Schmidererjevej ulici št. 3 in 4.

Zaloga: v Koroškej ulici šte. 20.

priporoča svojo izvrstno žganico iz muškato-vega tropinovca

s poroštvom za pravo, vleženo blago.

Šaljivi list „Jurij s pušo“

nastopi II. tečaj v večji obliki z izbornimi podobami ter velja celo leto 3 fl., $\frac{1}{2}$ leta 1 fl. 50 kr., $\frac{1}{4}$ leta 80 kr. Denar in pisma pošiljajo se na uredništvo „Jurija s pušo“ v Trst. 3-3

Priznano nepokvarjene izvrstne

voščene sveče

izdelujejo

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnake, dalje vodotočne cev, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz koprnine in gumija,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemalce železne za razne cevi, spravo za kopališča, izliljavnike, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago z lite kovnine in mednine

po obrazcih

priporoča po najnižji ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.